

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును 3/11/27

Post Box No 212

Telephone No. 544.

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ డిసెంబరునెల 27-వ తేది ఆదివారము
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

No. 306
సంచిక 30౬

40 వ దేశీయ మహాసభ సమావేశము

సరోజినీదేవి ఉపన్యాసభారణి

15 వేలకుపైగా జనము సభనలంకరించుట

దక్షిణాఫ్రికా తీర్మానము - మహాత్మాడు పాదించుట

(అసోసియేటెడు స్పెషలుసర్విసు)

కాన్పూరు, డిసెంబరు 26:—40 వ భారతదేశీయ మహాసభ నేడు మధ్యాహ్నము అందులకై నిర్మింపబడిన విశాలమైన దరమందిరమున సమావేశమయ్యెను. మందిరమున కలంకారము లేమియు నెక్కువకేయలేదు. మామూలుగ నే ఖైదరు విరివిగ ను పయోగింపబడెను. సభావేదికపైని, గాంధీ, తిలకు, మాళవ్యా, దాసు, మోతీలాలుగారల పటములు చిత్రంపబడెను. సి. ఆర్. దాసుగారియొక్కయు తిలకుమహాశయ్యయొక్కయు చిత్రపటములు ప్రముఖముగ నుండునటుల ప్రేలాడగట్టబడెను. ఇదివరకు ఎలాగోనాయకులవాక్యములనుండి క్లుప్తముగ సర్గంధీరముగ నుండువచనముల నెత్తి ఆదర్శములుగ చుట్టును ప్రదర్శించిరి. అం దట్టవిగలవు. “ఈ త్రిమూర్తియగుండు” (గాంధీ) అంతరింపుడు “దా సవరింపుడు (దేశబంధు) చేతలుగాని మాటలుగావు (లజపత్ థాయి) స్వపరిపాలనము మాన జన్మస్వత్వము (తిలకు) సభావేదికకు ముందు సంఘేక్షికి అను ఆదర్శముంచబడెను. ప్రేక్షకులు 12 గంటలనుండి రాజొచ్చిరి. స్త్రీప్రతినిధులును, ప్రేక్షకులును అసంఖ్యాకులుగ నుండిరి.

అజ్మీరు - మెర్వారా ప్రతినిధుల అల్లరి

అజ్మీరు మెర్వారా ప్రతినిధులు సభామందిరములోనికి నెట్టుకొని రా బ్రయత్నించుటవలన 1-80 గంటలకు చాలా అల్లరి జరిగెను. ఆ ప్రతినిధులు దాదాపు 60 మంది యుండిరి. కాంగ్రెసు విషయనిర్ణయసభ నిర్ణయమును తక్కువేయక తమ యెన్నికలు సరియైనవని వారు కాంగ్రెసు మందిరములోనికి వచ్చుటకు హక్కు గలదని యెదురుతిరిగిరి. ఈ నెట్టుకొని వచ్చుట నావుటకు వలంబీరులను చాలమందిని జేర్చవలసివచ్చెను. తలుపులు బిగింపబడెను. వలంబీరులు లాతీలు ధరించి అడ్డుముగ నుండిరి. అప్పటికిని అజ్మీరు ప్రతినిధులు లోపలికి నెట్టుకొని వచ్చుటకు బ్రయత్నించుకొని త్రోసికొనుట వలంబీరు లెంతటివిన వుత్తరగోలజేరిరి. దొర్లనమువద్ద బాబుల్లారా అని వలంబీరు లెంత అరచినను లాభము లేకపోయెను. అజ్మీరు ప్రతినిధుల నాయకుడగు అర్జునలాలు నేతీగారు ద్వారమున కడ్డుముగనుండిరి. ఇతరరాష్ట్రముల ప్రతినిధులు తొందరగ నెట్టుకొనిపోవుటలో అయినక్రిందపడగా త్రొక్కుకొనిపోయిరి.

ఈసరికి సభామందిరముంతయు చాలవరకు నిండెనని చెప్పవచ్చును. అజ్మీరు ప్రతినిధులు నిన్న జరిగిన కమ్యూనిస్టుసభలో జేరిరిని మాత్రము చెప్పవలసియున్నది.

కొంతసేపైనతరువాత నీ అల్లరి త్రోసికొనివచ్చుట ఆగి పోయెను. అజ్మీరు ప్రతినిధులను బైటికి బంపివేసిరి. అర్జునలాలు నేతీగారికి త్వరలోనే స్పృహవచ్చెను. కాని మరియొక అజ్మీరు ప్రతినిధి లోనికి తోనుకొనిపో బ్రయత్నించుటవలన బైటికి యెత్తుకొనిపోవలసివచ్చెను. ఇందు ముగ్గురుకు స్వల్పగాయములు తగిలినటుల చెలిసెను.

నాయకుల ఆగమనము

రెండుగంటలన్నర యాకసరికి నాయకులందరును బ్యాండు తాళములతో లోపలికి వచ్చిరి. ప్రథమునున పండిత మోతీలాలు గారును కుడిప్రక్కను లాలా లజపత్ థాయిగారును గలసి వచ్చిరి. ఆపైనక డాక్టరు మురారీలాలుగారు అబ్దుల్ కలాం అజదుగారితో గలసివచ్చిరి. గాంధీవహాత్ముడు రాగానే గాంధీజీయి అను ధ్యానయులు కలరేగెను. తరువాత మాలానా మహాస్వామి, సరోజినీదేవి, యం. ఆర్ జయకరు, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, జే. యం. నేక గుప్త, మేకతల్లి, గాం. వి. జే. పజేలు, జల్లభాయిపజేలు, శివుప్రసాదగుప్త, రాజేంద్ర ప్రసాదు, డాక్టరు అన్నాసే, పురుషోత్తమదాసు తాండవ్, పి. అహమ్మదు కిన్యాదు, స్వామి శ్రద్ధానంద, యక్. సి. కేల్కాగుగారుల నరుసన ఒకరివెంట నొకరు వచ్చిరి.

సభావేదికపైనున్న ప్రముఖులలో 12 మందికి పైగా యూరోపియను దొరలును దొరసానులును గలరు. వాల్లిదంపతులును, డాక్టరు రూథరుఫర్డు, మిస్ నేడు, డాక్టరు అబ్దుల్ రహీమాన్, దక్షిణాఫ్రికా భారత రాయబారులును అందుండిరి. భారత దేశేక్షా నాయకులలో మూన్షీ ఈశ్వరేశ్వరజీ లేదా కైలాసనాథకట్టూ, పి. వి. యస్. సరసింహరాజు, మహాత్మాదు మోహన్, ఖాన్ బహద్దరు సర్సరజీ, హుసేను ఖాను, సి. యస్. రంగయ్యరు, దునిచందు, బరూచా, దీపనారాయణ, సింగు లాలా హమ్మరాజీ, డాక్టరు హయిదు అహమ్మదు, వీ. రంగస్వామి

అయ్యంగారు, ప్రకాశం, అభయంకరు, డాక్టరుమాంజీ, గంగాధరరావు జేకపాండీ, స్వామిగోవిందరాం, గోస్వామి, చిమ్మలాలు, డి. పి. సిహ్నా గారలు గలరు.

సభాకార్యక్రమము 2-45 గంటలకు ప్రారంభ మగు నప్పటికి సభామందిరము నిండిపోయెను. 15 వేలమందికిపైగా జనము వచ్చిరి. ఒక్క అజ్మీరు మెర్వారాగ్యాలరీ మాత్రము ఖాళీగ నుండెను.

సభాప్రారంభము

సభాకార్యక్రమము జాతీయ గీతములతో ప్రారంభమయ్యెను. ఆసమయమున నందరును లేచినిల్చినిరి. విష్ణుదిగంబరు మున్నగువారు కీర్తనలుగావించిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

అంతట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు డాక్టరుమురారీలాలు గారు 15 నిమిషములనేపు ప్రసంగించిరి. అందు కాన్పూరుకు ప్రతినిధుల నాహ్వానించుటలో అనుకొన్నంతగ జేయలేకపోవుటకు, అడ్డుబడిన కష్టములను వివరించిరి. దేశము నెదుర్కొనిన కష్టములే గాక వారు తమపట్టామనందుగూడ కొన్నికష్టముల నెదుర్కొనవలసివచ్చెను. ప్రథమునున సి. ఆర్. దాసు, సర్. కురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారలు చని పోయినందులకు విచారమును చెల్పి తరువాత హిందూ మహామ్మదీయు విభేదముల చెప్పుచు, కాన్పూరులో నయ్యది విశేషముగ నున్నను ఘాతుకము లేమియు జరుగలేదనిరి. భారత దేశాభివృద్ధికి ప్రతికూలురుగ నున్నవారు తమ లోపమును గనుగొని వారి కార్యవిధానముల గూర్చి నిరాశతో మాటాడజొచ్చిరిగాని కాంతముగ బనిజేయుటవలని లాభమును గనుగొనజాలక పోయిరి. ఒకరినొకరు దూషించుకొనుటవలన బాగా సిపాయి వలె పనిజేయువానికి గూడ దేశమున్న నిరుత్సాహము గలిగిపోయెను. కానలసిన ధనసహాయము లేకపోవుటవలన అన్ని పనులకును ఆటంక మయ్యెను. చర్రకము పడిపోవుటవలన ప్రభుత్వము యొక్క ఆర్థికవిధానము ప్రూరకర్మముగ నుండెను. దేశము నందు దారిద్ర్యము దుస్సహముగ నుండెను. ఇన్నియాటంకము

లున్నను వారు కాంగ్రెసుకు ఫలమును కష్టపడి సంపాదించిరి. కాకా రైలు దోపిడీకేసువలన వారికి బాగా పనిజేయువారందరును అరెస్టు జేయబడిరి. వారిని జామీనుమీద నైనను విడువరైరి. వీనిని బట్టిచూడ ప్రభుత్వమువారు పౌరత్వము స్వాతంత్ర్యమును తోడుత్రము గౌరవంతో తేలియగలదు. కాని యిపుడుజేయు సంరంభము విజయము గాంచునని మాత్రము నమ్మకము గలదు. అసహాయోద్యమధర్మమువలన నిర్బంధభయము వదిలిపోయెను. ఆ ఉద్యమము చనిపోయినదనుట అసల విషయములను గమనింపకపోవుట యగును. మధ్యమధ్య ఆటంకములు అడ్డు రావచ్చునుగాని త్వరలోనే అయ్యది సఫలముగాగలదను నమ్మకము గలవని జెప్పి వారు సభ్యులకు స్వాగత మొసంగిరి.

దక్షిణాఫ్రికా రాయబారుల నాయకుడగు డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్ గారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల సంఘముని యచ్చిన ఫోటోను భారతమాత గన్నత్రీలలో శ్రేష్ఠత గాంచిన ఆగ్రస్త్రీ యనబరగు శ్రీమతి సరోజినీదేవి కిచ్చుచున్నానని చెప్పి యొసంగిరి. ఇంకను వారిట్లు చెప్పిరి. "మహాత్ముడు మాబంధువు. వీరీంద్రులలో నెవరో ఒకరు దక్షిణాఫ్రికాకు వచ్చి మా సంరంభమును జేయవలయును. ఒకరే వచ్చునెడల మేము భారతదేశాగ్రగణ్యస్త్రీనే దీసికొనిపోయెదము. మీకిచ్చట ఆమెఫోటో నుంచి పోవుచున్నాము. మీరు దానిని చూచి సంతోషింపవచ్చును. మేము ఫోటోను ప్రసాదించుచున్నాము."

సభకు రాజాలని నాయకుల సందేశములు

గిరిధరలాలు గారు తలెట సభకు రాజాలని ప్రముఖులు కాంగ్రెసుకు విజయము చేకూరవలెనని కోరుచు పంపిన తంతి వార్తను జరిపిరి:

బసంతదేవి (కీ|| కే|| సి. ఆర్. దాసుగారి సతీమణి) ప్రజ్వలనాగ్నిని రగలొల్పవలె ననియు, ఆ హోమాగ్ని నుండి విడువమగు బలవంతముగు విక్రముగల భారతమాత యుద్ధవింఛి నటుల చేయవలెననియు అభ్యర్థనారాని కోరెను. భారత స్వాతంత్ర్యసంరంభమును సుముఖముగ జేయవలయును. దీనికే దాసుగారు ప్రాణము నర్పించిరి. ఇందులకే రెండువందలమంది భారతపుత్రులు ఖైదులో బడి కుండుచుండిరి.

రవీంద్ర ప్రసాద్ గారు గారు కాంగ్రెసును ప్రేమ మయి గను నేవా మయి గను జేయవలెనని కోరిరి. దేశమును దారిద్ర్యము మాడ్చును, రోగము, విభేదము లావరించుచున్నది. పిల్లలకు తల్లిలవద్ద పాలెండిపోయినవి. జీవము జీవించిపోయినది. సంతోషమునది అస్తమించినదని చెప్పిరి.

బి. చక్రవర్తిగారు దేశమునందన్ని బలగములనుజేసి జాతీయవాంఛితమును నిర్విరోధముగ జేయవలెనని కోరిరి.

సి. విజయ రాఘవాచారిగారు (నీలం) భారతప్రభుత్వ నిర్మాణము చిత్తును దయారజేయుటకు ఒక కమిటీని నియమించి కాంగ్రెసు స్పెషలు సెషనులో అంగీకరించుటకు జేయవలయునని కోరిరి.

అనీ బెనెంటుగారు అభ్యర్థనారాని కిటుల వ్రాసెను: భారతదేశస్వాతంత్ర్యమునకు పనిజేయు పక్షము లన్నియును గలసి హోంరూలు మార్గమున కాంగ్రెసును నడిపి భారతపురాతన ప్రతిభ నుద్ధరింపవలయును.

జి. యస్. కపర్దిగారు కాంగ్రెసునురెస్పాన్సిబుల్ సహకారిధానముమీద రాజకీయ కార్యవిధానమునకు మరల్చ వలెనని కోరిరి.

సిక్కి ప్రభువు కాంగ్రెసు సభకు చాలమందివచ్చెదరని జయప్రదముగ జరుగవలె ననియు కోరిరి.

జిన్నా గారు ప్రస్తుతము వెంటనే ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును మార్చవలసియున్నదనియు, ప్రత్యక్షచర్య చేసవలంబించినను చాలకష్టములు గల్గునని వ్రాసిరి.

నెయిరోబీ ఇండియన్ కాంగ్రెసు కమిటీ వ్రాయుచు భారత దేశమంతటానే స్వరాజ్యము గాంచిన దప్పటికి ఘోర కాలనీలలోను విదేశములందు నున్న భారతీయులకు సహనహోదా గలుగజాలదని దెల్పిరి. బ్రాహ్మణులు భారతీయులు లేమ కమిటీద్వారా దక్షిణాఫ్రికా రాయబారును బలపరుపవలెనని కాంగ్రెసును గోరిరి. వెటోనియా బ్రిటిషు ఇండియనులసంఘముగూడ నిశ్చేకోరెను.

గా|| సయ్యదు రజా అలీగారు మారిట్టుబద్ధునండి తంతి జేయుచు కాంగ్రెసునిర్మాణమును సడలించి అన్ని పక్షములను జేరుటకు పిలువనటుల జేయవలె నని కోరిరి.

అంతట సరోజినీదేవి ఒక గంటనేపు వ్రాసిన ఉపన్యాసమును వివరించుచు నుపన్యసించిరి.

అభ్యర్థనాపన్యాసము

భారతదేశీయమహాసభ కన్యకృత వహించిన ప్రభుభారతస్త్రీయగు సరోజినీదేవి ఉపన్యాసవేదికకు జేరుసరికి సభ్యుల యం దత్యుత్సాహము ప్రబలెను. ఆయను ఆసవుగ గంటపైగా నుపన్యసించెను. ఆమెచెప్పినదం యు చాలవరకు అచ్చుపడిన యుపన్యాసమునందే గలదు. కాని ఆ ఉద్దేశములలో అచ్చుపడిన ఉపన్యాసమునందలి మాటలను గాక నేర్చుగ నుపన్యసించెను. సభ్యులందరును స్తంభించిపోయిరి.

ఈ మధ్య సంగీ రాష్ట్రములలో జరిగిన అరెస్టులనుగూర్చి చెప్పి మిరిపై చాలాభాగమునుసేరముల నారోపించిరిని చెప్పిరి. దీనినిజూడ అధికారవర్ధనను కింతకన్న యెక్కువకు బోజాలకపోయెనా బహుశీచమునకు దిగెనని గానించునని సరోజినీదేవి నుడిచెను.

తరువాత దాసు బెనర్జీగారిల మరణమునుగూర్చి చెప్పి దాసుసతీమణిత్వము అన్నిని ప్రజ్వరిల్లజేయుమని కోరెననియు యెట్టి జేయుట యనియు, యెట్లును ప్రతిహేల వాత విద్యేషము గానించుచుండెననియు జెప్పెను. త్యాగయుగము తరువాత తత్ప్రతికూల యుగమువచ్చెను. అందరును తలయొకచోటజేరి కూలియుండిరి. వారందరూ లేచుకొట్టి కాం నీల లో భారతీయులు పడుకష్టములనుండి యుద్ధరింపకెట్లు? స్వదేశమును గాపాడుకొనటకేమి మార్గముల నాలలోచించెదరు? ఆమె ఆపద్య సరిహద్దు ప్రాంతములవోవుచు బరు త్రోవ వరకు పోయెను. అచటికి బోవుసరికి భారతయువకులకు మిలిటరీక్షణాయుధ, విద్యయు నవసరమని తోచెను.

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

ఆమె యంతట హిందూ మహమ్మదీయమైత్రిని గూర్చి యుద్దేశముతో నుపన్యసించెను. మెహరిబీలనును, మైనారిబీలకును పోట్లాటయెందుకు? అవిశ్వాసమును విద్యేషమును యెందుకుండవలెను? డాక్టరు టాగురుజెప్పినటుల వారు ప్రేమ; నేపలను ప్రజలలో వ్యాపింపజేయవలెను. గ్రామముల నుద్ధరించి పట్టణములందు కార్మికనిర్మాణసంస్థల గావింపవలెను. "కాని పాశ్చాత్యులయుక్తుల ననుసరింపరాదు. మనము మన యాదర్శములనే యనుసరింపవలెను. కార్మికులకు తోడ్పడుటలో యెక్కువ తక్కువలూ జూడరాదు. ఇప్పటి కప్పుడే యీ దేశము నందు జాతీయత"సంరంభము లేన్నియోగలవు. ఆయను సి.ఆర్. దాసుగారు జెప్ప ఆసియాప్రజల ఘోరదేశము భావమును బలపరచెను. సరిహద్దురాష్ట్రములందు మార్దలలూను లేకుండ జేసి ఆ రాష్ట్రమునకు సామాన్యసౌకర్యములు గలుగునటుల జేయవలెనని ఆమె కోరెను.

రాజకీయవిధానము

అంతట నామె రాజకీయకార్యవిధానమును గూర్చి జెప్పి బరెన్-హెడుగారి ధూర్తవచనములకు అవమాన వాక్యములను సహించజాలమనియు, ఇంకను ఒక అర్థశతాబ్దము వేచియుండవలెనని జెప్పవారిమాటలు విని లాభము లేదనియు జెప్పెను. "భారతదేశ మింక సహనము విహింపజాలదు. ఈ సహనము పోవుసరికి స్వరాజ్యము దగ్గరకు రాగలదు. మీకు వచ్చు ప్రత్యుత్తరము తృప్తికరముగ లేకున్నయెడల యీ అసంభీలలో నుండి బైటికిరెండు. మీరు యీ అసంభీలలోనికి బోయి మీవక్రత్యమునకు ప్రస్థానములజేయకుడు. (నవ్వు) బైటికి వచ్చి త్యాగముతో పనిజేసి దేశమునకు మోక్షము గలుగజేయవలయును. (దీర్ఘ హర్షము)

చనిపోయిననాయకులయెడ విచారతీర్మానము

అంతట సరోజినీ నాయకు గారు అభ్యర్థనారాజే చనిపోయిన దేశనాయకులకై విచారమును దెల్పుచు తీర్మానమును జేగా అందరును నిల్చుని అంగీకరించిరి.

దక్షిణాఫ్రికాతీర్మానము

అంతట కాంగ్రెసు విషయ నిర్ణయసభయందు అంగీకరింపబడిన విషయను దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు సంబంధించిన యాక్రిందితీర్మానమును గాంధీమహాత్ముడు పాఠించెను:—

* * *

"ఈకాంగ్రెసు దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులకు మనఃపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగుచు, ఆఖండమనందు తనయునికికే భంగముకల్గింపవచ్చు బలములతో పోరాడునవ్వడు దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులకు కావలసినంత సాయము చేసెదమని నమ్మకముగా చెప్పిచున్నది. గూడెములచట్టము, చలన, రిజిస్ట్రేషన్

మనుబిల్లులు మొదలగునవి 1914 లో గావింపబడిన స్కట్టుగాంధీయొడంబడికకు విరుద్ధముగావున బ్రాహ్మణులుభారతీయుల విషయమున 1893లో గావింపబడినట్లుగా యీవిషయము మధ్య పల్లవే పరిష్కారము గావోనని ఈకాంగ్రెసు గట్టిగా చెప్పిచున్నది. సరియైన భారతీయప్రతినిధులతో కూడిన రాండు టేబిలు సమావేశమే యీప్రశ్నను పరిష్కరింపవలెనను నూచనను నీకాంగ్రెసు పూర్వాయభూర్వకముగ నామోదించుచు యీ సూచనను యూనియను ప్రభుత్వమువారు గూడ ఆమోదించెదరని నమ్మిచున్నది. పంచాయితీ మాచనగలుగించుకున్నయెడల అబిల్లు యూనియను పార్లమెంటులో అంగీకరింపబడినను యింపీరియులు ప్రభుత్వమువారు దాని నంగీకరింప కూడదని కాంగ్రెసు తన యభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది."

గాంధీ ప్రభుత్వమున హిందీమాట్లాడెను. యూనియన్ ప్రభుత్వము వారు తయారుజేసిన బిల్లు ఆయూనియను ప్రభుత్వమునకు భారతీయులను చెడలొట్టుటకు బోగలదో యొకెనని దెల్పిరి. రాయబారులు భారతీయులసాయమును గోరవచ్చిరి. కాంగ్రెసుయెందుట నుంచబడిన తీర్మానము వారికి చేయగల సహాయమునంతకు వాదానము జేయుచుండెను. కాంగ్రెసు దీనినంగీకరింపటకు నుండు అందులకు ప్రతిపబూనినట్లే యని జ్ఞాపకముచుకొనవలెనని ఆయనగోరెను. ఈవిషయమును వారు చుల్కనజేయరాదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులలోనే సత్యాగ్రహము పుట్టెను. అందు వారు కావినడపోసిన సిపాయీలు, ఇదివరకు వలెనే వారాసత్యాగ్రహము నవలంబించు నెడటి భారతదేశము వారికి ధనసహాయమును యితరసహాయమును జేయవలయును. దక్షిణాఫ్రికాలో వర్తకుల హిందువులును మహమ్మదీయులు గూడగలరు. ఆయన సత్యాగ్రహమునుగూర్చి హామీగావలెనని కోరెను. తాను బలహీనముగ గానించుచున్నను సత్యాగ్రహము నిచట దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకొరకు ప్రారంభించుటకు బలము గల్గునని ఆయన చెప్పెను.

అంతట గాంధీమహాత్ముడు ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుచు నిట్లునిర-డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్ గారు నన్ను దక్షిణాఫ్రికా యుడేయనెను. నేనందు కంగీకరించెదను. నేను భారతమునకు జేయగల్గిన నేపయంతయును దక్షిణాఫ్రికా నుండి వచ్చినమాట సత్యము. అది నేవగానియెడల నాతప్పును నాలోపములే యగును. దక్షిణాఫ్రికాలో క్లాసుయేరియాలబిల్లు అచట నున్న మనదేశీయులకు మెడమీద కత్తివలె నున్నది. అయ్యది వారికి మహాపచారముల జేయుటకే గాక వారిని తరుమగొట్టుటకు గూడ నుద్దేశింపబడినది. యూనియను పార్లమెంటు యీసారి సమావేశమైనపుడు నూరువేలమంది భారతీయులను చెడలొట్ట సంకల్పించుచున్నదన్న ఎంతకష్టముగ నుండును. ఇట్టిపరిస్థితులలో భారతీయులును భారత ప్రభుత్వమును రాజప్రతినిధిద్వారా బ్రిటిషు ప్రభుత్వసహాయమును తోడ్పడవలెనని రాయబారులు మన మధ్యకు వచ్చియున్నారు.

రీడింగుప్రభువు అసంతృప్తికరప్రత్యుత్తరము

రీడింగుప్రభువు వారికి దీర్ఘమగు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. అది తృప్తికరముగ నున్నదని గూడ నేను చెప్పగోరెను. కాని అది యెంత దీర్ఘమగు నున్నదో అంత అసంతృప్తికరముగ నున్నది. రీడింగుప్రభువు అంతకన్న నెక్కువ యేమియు చెప్పజాలకున్నయెడల యేదో నాల్గు మాటలలో చెప్పి యూరకుండవలసినది. తమ తత్పరతేదే అనేకబాధలకు లోనగుచు చాలమంది యూరోపియను లన్నటులవారు నుంచివా రగుట చేతనే దక్షిణాఫ్రికా నుండి వెడలగొట్టబడుచున్న భారతీయులకు తగిన సౌకర్యమును జేయు మార్గమును జూపజాలనిదా యిమ్ముహాప్రభుత్వ మును చిన్నతనము ఆవచ్చిన రాయబారులకు కన్నడకుండ జేసియుండవలసినది. భారతప్రభుత్వము దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తిని బంపుచుండిరన్న మనకేమియు లాభములేదు. అంతగొప్ప ప్రభుత్వము విజ్ఞప్తులను బంపుకొనవచ్చును. (నవ్వు) ఈ ప్రభుత్వము రిగి కోట్లమంది భారతీయుల జీవితములను తమ అరచేతులలో నుంచుకొని తన ఆశక్తతను ఒప్పుకొనుచున్నది. ఇంపీరియులు ప్రభుత్వము వలసరాజ్యముల దేశాంగవిధానమునందు జోక్యము గలుగజేకొనదని రాజప్రతినిధి చెప్పెను. నూరువేలమంది మానవులకు గల సామాన్య హక్కులను లేకుండజేసి విశాళము దెచ్చి పెట్టు దేశీయాంగవిధానమున కర్థమేమి? ఆకష్టపడకనే ఆంగ్లేయుడే యొక యిట్లుండునా? బోయరు యుద్ధము ప్రతిపబడినపుడు లేటు చేయరేమిగారు బ్రాహ్మణ్యు రిపబ్లికులలో విదేశీయులను రక్షించునవ్వ గలవని గట్టిగ జెప్పిరి. మరియొక జాడును. బ్రాహ్మణులు రిపబ్లికులలో 12 వేల మంది

కాననోల్లంఘనము సాధనముగాని సాధ్యముకాదు. ఈ తీర్మాన స్వరూపమును నేనామోదించితినిగాని కొంత ధన రణ ఆవసరముని తలచుచున్నాను. సాధన పరంపరలో కాననోల్లంఘనము వంత్ర్యక్రమముగా నుంచవలెను. తేనిచో బాధ్యతను గుర్తింపకుండ కొందరు మరల నిత్రుడే కాననోల్లంఘనమును ప్రారంభించి అనర్థమును తేగలుగుదురు. భారత కాననసభలో తెలు ప బ డి న కో రి క ల ను కాం గ్రెసు మహా సభ చారు బల పరు ప వ త ను. అ త్రు డే దాని కధికముగ బలము కలుగును. ఈసారిగూడ ఆర్థిక చట్టమును తిరస్కరించినచో కాననసభలోను దేశములోను నూడ చాల అనుకూలము కలుగును గాన ఫ్రేవేసిలో రాజనామాల నియ్యగూడదు. మార్చి నెలవరకునుగూడ కాననసభలో నుండి పిమ్మటనే ఏకముగా లేచి రావలెను. కాంగ్రెసువారి ప్రతిఘన కాననసభలోని పనిని నూడ పరికిరింపనున్నారు గాన ముఖ్య విషయములలో వధతిని నిర్ణయించుటకు భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘము చాలదు. కార్యసంఘ సభ్యులును మరికొందరుడు మొత్తము 30-40 మంది ప్రత్యేకముగా కాననసభా సంఘముగా నేర్పడవలెను. ఈసంఘమున అన్ని రాష్ట్రముల ప్రతి నిధులును యుండవలెను. “దొరతనము వారిభానము మనఃపూర్వకమును నిష్క-పటమును కాదు గాన స్వరాజ్యవత్తుము వాతే పద్ధతిని కాంగ్రెసువారి రాజ్యాధింపుచున్నారు.” అని సనరింపవలెను అని లాలా లజపతిరాంజగారు నువ్వించిరి.

“శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరిన దేదో ముందుగా సీసభలో స్పష్టపరచిన గాని కాంగ్రెసువారు దానిని తమ కోరికగా నామోదింప వీలులే”దని మాలాలా మహమ్మదాళీగారు నుడివారి.

“మోతీలాలుగారు తీర్మానమును సంగ్రహముగను సమగ్రముగను సమకూర్చినందులకును స్వరాజ్యపక్ష విధానమును శాసనసభలో కోరి బడిన కోరికను కాంగ్రెసువారు నామోదింప వలెనని నూచించినందులకును సేను మోతీలాలుగారి నభినందెదను. ఇంతవరకు మా పక్షమునకు విజయము కలిగినందులకు సేను సంతోషించుచున్నాను. జాతీయాభివృద్ధికి భంగకరముగా దొరతనమువారు చేయు పనులను నిరోధింపవలెనని తీర్మానమునందు వివరింపబడెను. అంత మాత్రము చాలదు. అన్నికాఖిలలోనుగూడ నిరోధముండవలెను. మీరు వ్యక్తుల విషయమును మనసులోనుంచుకొని పని చేయగూడదు. సేనును నామిత్యులును ఉద్యోగములను స్వీకరింపకపోవుటయేగాక యిటుపైని శాసన సభలకుగూడ నిలువమని మహాత్మునకు సేను వాదనము చేయగలిగెను. సేనోక నియమమునుగూర్చియే మాటలాడుచున్నాను. తీర్మానము ఉద్యోగములన్నియును అధికారమును బాధ్యతనుగూడ కలిగియున్నవి. ఆపదవులను భ్రష్ట జాతీయ వాదులను కాకపోయినను ప్రతిపక్ష జాతీయ వాదులనువారి నే దొరతనమువారు నియమించుచున్నారు. దేశహితమునకు ప్రతిపక్షులగువా రిప్పుడు శాసన సభలకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడుచున్నారు. 40 కోట్ల రూపాయల పన్నును యిట్టి సభ్యులే దేశీయుల తలకు కట్టిరి గాన మనము శాసన సభలను నిలువవలెను. అని గయలో క్విట్ ఇండియా పక్షాదుగా నుడివారి. ఆఖానములోనే సేనును యిప్పుడు మాటలాడుచున్నాను. మూడేండ్లనుండి కలిగిన అనుభవమువలన అధికారముగల పదవులన్నిటినిగూడ మనము వశపరచుకొనవలెనని సేను నూచించుచున్నాను. ఇప్పు డతిత్యక్తియగు హెచ్చుమంది భారతీయుల నీపదవులకు నియమించుచున్నారు. దేశభక్తిలేనివారి నాపదవులకు హెచ్చుగా నియమించినకొలదియును దేశమునకు హాని అధిక మగుచుండును. రి నెలల తరువాత జరుగవలసిన పనులనుగూర్చి యిప్పు డిట్టి నిర్బంధతీర్మానమును చేయగూడదు. మరి మూడేండ్లవరకును పదవులను స్వీకరింపగూడదను ప్రమాణముపైని ఎన్నికలకు నిలువవలె నని యిప్పుడు నిర్బంధము సేర్పరచగూడదు. ఇప్పుడు పరిస్థితులు చాల చంచలముగా నున్నవి. అట్టిచో ఇట్టి నిర్బంధము నిపు డేర్పరచుట స్వరాజ్యనిరోధకమే యగు పదవి యనగా భంగమును అధికారమునని సభ్యులు తలచగూడదు.” ప్రజాభిప్రాయమును యింకను శ్రేష్టముగా కొనసాగించుటకు పదవులను స్వీకరింపవలెను. ఆ రీతిగా స్వరాజ్యప్రాప్తికి దొరతనమువారు కలిగించు అడ్డంకులను అడుగడుగునకును బాగుగా నిరోధింపవలెను.” అను సవరణను సేను సుపాదింపగోరెదను. పదవులయందు దురాక్రమ అత్యధికముగా నున్న దందుచేని యెప్పటికైన దానిని మన మెదుర్చుకన తప్పదు. కావున దేశభక్తికలవారి నిపుడే ఆ పదవులకు నిలుపుట వలెనని. మంత్రిపదవుల సంగీకరించుటకు నిత్యుంపబడినచో స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ణయించిన విధానము నంతయు నిర్వహించుటకు పూచిపడు వారి నే నిలుపవలసియుండును.” అని ఎం.ఆర్. జయకరుగారు నుడివారి.

ఎస్. రంగయ్యగారు

“ఇదివరకు పదవులను స్వీకరించినవారిలో చాలమంది దేశద్రోహ మొనరించిరి. శాసనసభకు సభ్యులు మాత్రమే బహిరంగముగా పనిచేసెదరుగాని మంత్రిలును ప్రభుత్వ కార్య సంఘ సభ్యులును రహస్యముగానే పనిచేసెదరు. దానిలో చాల హానియున్నది.” అని రంగయ్యగారు నుడివారి.

మోతీలాలుగారు

“మహమ్మదాళీగారు కోరినందున శాసనసభలోని కోరికనుగూర్చి సేనుచట వివరింపబడితిని. శాసనసభసభ్యులలోని భిన్నపక్షములవారిని గూడ గట్టుకొనుట కాకోరికను కోరవలసి నచ్చినదిగాని వాకది ఎంతమాత్రమును సంతృప్తికరముగా లేదు గాన ఆకోరికను కాంగ్రెసువారు నామోదించుటలు చేయుట నాకష్టములేదు. తీర్మానమునందలి భావ స్పష్టముగా లేనిచో పదములను మార్చెదను. భారత శాసనసభలో కోరబడిన కోరిక సంతృప్తికరముగా లేకున్నను కనీసపక్షము నున్నదని కాంగ్రెసు వారు తలచుచున్నారు” అని చదువుకొనుడని మోతీలాలుగారు నుడివారి.

ప్రకాశంగారు

“జయకరుగారు రాజ్యాంగచట్టమునే ముచినటులున్నది. మంత్రిలను గవర్నరు నియమించును. అట్టిచో నీకంతమున కురిపోయెటకే మేము మంత్రిపదవులను స్వీకరించుచున్నాము. గాని రాజ్యాంగమును సాగించుటకు కావని స్వరాజ్యపక్షము వారు తెలుపుచుండగా స్వరాజ్యపక్షమువారిని తీగవర్నరై నను మంత్రిలు గనియమించువా? (హర్షము) ఎంత ఉన్నత స్థానమునుండి మన మెంత నీచ స్థానమునకు జారిపోవుచుంటిమో యోచింపుడు. ఈ రాజకీయ విధానము సరిగా నున్నదని మీరు నమ్ముచున్నయడల నా విషయమును స్పష్టముగా తెలుపుడు” అని ప్రకాశంగారు నుడివారి.

శ్రీమంత్రి శ్రీనివాసయ్యంగారు

కాంగ్రెసుయొక్క వెనుకటి గౌరవమును మరల నిలువబెట్టువలెను. పదవులను స్వీకరించుటవలన శాసనోల్లంఘనమున కేటలు సన్నాహము చేయగలుగుదుము. పదవులే మనలను వశపరచుకొనునగాని మనము పదవులను వశపరచుకొనజాలమని సేను స్వానుభవమువలన చెప్పుచున్నాను. (హర్షము) పదవులను స్వీకరించుటవలన వానికి సంబంధించిన కట్టుబాటుకును విధేయతకును బద్ధులు గావలసియుండును గాన పదవుల స్వీకరించిన భారతీయులు ఎంతమాత్రమును స్వరాజ్యమును గడింపజాలరు అని శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివారి.

మహమ్మదాళీగారు

సేను అసహాయవాదిని గాన సవరణల సుపాదింప వీలు లేదు గాని దొరతనమువారి ప్రత్యుత్తరము సంతృప్తికరముగా నుండకపోవుగా యని మాత్రమే సేను కోరెదను. అని మహమ్మదాళీగారు నుడివారి. (హర్షము)

సేనుగుప్తగారు

జయకరుగారు సమర్థతతో వాదించినందులకు సేను ప్రశంసించెదను. ఆయన రిస్పాన్సివు పదము వాడకపోయినను ఆవాదమునే సమర్థించెను. (నిష్పాక్షికముగా విలువనుబట్టి పరిష్కరింపవలెననియే సేను కోరెదను. అని జయకరుగారు నుడివెను) దామగారు నిరోధ సందేశమునే యొసంగిపోయిరి. ఆయన ఆదేశమునే మన మనుసరింపవలెను. వంగరాష్ట్ర ప్రముఖులను వత్సరమునుండి విచారణచేయకుండ చెరసాలలలో బంధించి యుండగా వంగరాష్ట్రీయ మంత్రిపదవులను గూర్చి ఎటుల శాలోచింపగలుగుదురు? ఎవరైన పదవులనుగూర్చి దాను గారి ఎదుట మాటలాడినచో ఆయన చాల అయ్యమును చెల్లడించుచుండువాడు. అవి అల్పలాభములని ఆయన నిరసించుచుండెను. మేము నిరోధింప బూసెద మని చెప్పినచో అటుల చెప్పినవారిని ఏగవర్నరును మంత్రిలు గా నియమింపడు. రిస్పాన్సివు సహకారము నామోదించుటలో గల అసర్థక మిదియే యని గుప్తగారు నుడివారి.

డాక్టరు మూంజీగారు

సేను జయకరుగారి సవరణను బలపరచెదను. ప్రతిపక్షులగు సేనుగుప్తగారు మున్నగువారు క్రొత్తకారణములను వేసిని గూడ తెలుపగలిగియుండలేదు. రెండేండ్లక్రితము పాడిన ప్రాతపాటనే మరల పాడ నారంభించిరి. మధ్యరాష్ట్రీయలలో శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్యయే హెచ్చుగా నున్నది గాన అచట ప్రభుత్వకార్యవర్గములలోనుండి నిరోధమును సాగించుట కధికమగు నవకాళము కలదు. అని మూంజీగారు నుడివారి.

అభయంకరుగారు

మధ్యరాష్ట్రీయల శాసనసభసభ్యులలో సభ్యులుగా నున్న స్వరాజ్యపక్షములలో కొందరు గవర్నరుకు అంతరంగికులుగా నున్నారని తెలుపవలసి వచ్చినందులకు సేను చాల బలపడుచున్నాను. ఒకరిమీద నొకరు చాడిలు చెప్పుకొనుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో లోకమాన్యుడు జీవించియుండినచో యిప్పుడు పదవులను స్వీకరించుట కెంతమాత్రమును అంగీకరించియుండదు. ఆయన అంగీకరించియుండు ననుట మహాపచారము.” అని అభయంకరుగారు నుడివారి.

“తంజేగారు నిరోధమునకే కార్యసంఘ సభ్యుల సంగీకరించెనా?” అని యొకసిక్కుసభ్యు డడిగెను.

“తంజేగారి చర్యను సేనే నిరసించితిని” అని మూంజీగారు నుడివారి.

మోతీలాలుగారు

“ఇప్పుడున్న రాజకీయచట్టము మారువరకును కాంగ్రెసు వారెవరును పదవులను స్వీకరింపగూడదని సేను కాంగ్రెసు

వారు స్పష్టముగా తీర్మానింపవలెనా కూడదా? అను సదియే ముఖ్యవిషయము. దొరతనమువారికి సద్భావ మున్నచో వారు కొద్దిగానైన నూచన చేయవలెను. సంయుక్త రాష్ట్రములలో మొదటిసారి మనఃపూర్వకముగా పనిచేసిన మంత్రి లిద్దరును గూడ ఈ విధానమున మంత్రిలు కీలుబొమ్మలే యని ముడ్డిమును సంఘము యెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. దొరతనమువారు పన్నులను సేయదలచినచో మంత్రిలు పన్నులను తప్పింపజాలరని గూడ చెల్లిపిరి: “సేను పదవులను స్వీకరింపగోరెద నను వాస్తవ పట్టిబద్ధము” అని వెనుక నొకసారి దామగారు నుడివారి.” అని మోతీలాలుగారు నుడివారి.

జయకరుగారి సవరణతీర్మానముపై ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 21 మంది అనుమానురును, 135 మంది ప్రతిపక్షులును నుండిరి. అది వీగిపోయినది. మోతీలాలుగారి కొన్ని తీర్మానము మార్పులతో ఆమోదింపబడెను. దానిని మోతీలాలుగారును, మోతీలాలుగారును కలసి నెరవేర్చెదరు. అంతటితో నిన్నను సభ చాలింపబడెను. సేను మరల సమావేశమగును. (అ. ప్రె. స్పెషలు)

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరక

గ్రంథములు

(కవులజీవితములు గల శతకములు, మంచి అచ్చు, దళసరికాగితములు)

వృషాధిప శతకము	0-2-6
సర్వేశ్వర శతకము	0-3-0
దేవకీనందన శతకము	0-3-0
ఓంటిమిట్ట రఘువీర శతకము	0-2-0
నారాయణ శతకము	0-3-0
కాళహస్తీశ్వర శతకము	0-4-0
దాశరథి శతకము	0-4-0
శ్రీరామతారక శతకము	0-3-0
హిందీ జాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందఱు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనవచ్చును.)	0-6-0
హిందీ మొదటివాచకము డిప్లో	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ డిప్లో	1-0-0
ఆంధ్రోద్యమము (మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అభ్యుత్తరకోపన్యాసములు చిత్రపటములు కలిగినవి)	1-8-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)	0-8-0
కారదాంబ (శ్రీగర్భభోధిని నాటకము)	0-4-0
ఆరాధనవిధి	0-4-0
ఆత్మజ్ఞానాసంఘము (శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థి)	0-8-0
కవిత్వతత్వవిచారము	2-0-0
ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యార్థిసమితి సత్యవత్యపాఖ్యానము (పద్యకావ్యము కవిత్వము కడురసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టించున్నది)	1-0-0
శ్యామాసుందరము (రసవంతమయిన నవల)	1-0-0
సకలనీతిసమ్మతము	1-8-0
శ్రీగరుబోగ్ పుత్రము అను భక్తిపాటలు	0-4-0
అవిభూతకము	0-10-0
మనశ్శరీరములపై పరిసరముల ప్రభావము	0-12-0
నవచోళచరిత్ర (ద్విపదకావ్యము)	0-12-0
మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామూర్ గారి స్వీయచరిత్రము	2-8-0
సంగీత శమంతకమణి నాటకము	0-8-0
తత్వసూచిక	1-0-0
ఆంధ్రశబ్దబింతామణి	0-12-0
తామదాసు	0-10-0
శతకకవుల చరిత్ర	8-0-0
గాలవఱుపి నాటకము	0-12-0

(పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము)

విలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

చెన్నపురి.

చుండుకునూనె సీసా 1-8 0/10-0
అచ్చుతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

భారత కమ్యూనిస్టు సమావేశము

నిన్నటి చర్య

ఈ సభకు కాంగ్రెసు ప్రధాన నాయకు లెవరు రా లేదు. చాలమంది యువకులే వచ్చిరి.

స్వాగతోపన్యాసము

మాలానా హజరతుమహాశివగారు స్వాగతోపన్యాసము నొసగిరి. "కమ్యూనిజము అనగా కార్మికులు కైతులు మున్నగు వారి (పామరజనుల) హక్కులను కాపాడుట. ఈ సభ వారి యుద్దేశము లన్నియును భారతీయుల కామోదకరములుగానే యుండునుగాని కొన్ని ఉర్రేపిప్రాయములవలన ధైర్యహీనులు ఈ సభపేరు చెప్పుటకే భయపడుచుందురు. ధనవంతులు మున్నగు స్వామివంశీ సంఘమును రూపుమాపుటకు బుద్ధి పూర్వకముగా ధైర్యవంతులై ప్రాయములను కలుగజేసిరి. ఈ యుద్ద్యమము విప్లవమునని యువాత్మలు మున్నగు దారుణ కృత్యములతో మాడినదనియు కొందరు తలచెదరు. దౌర్జన్యపరిత్యాగము నెల్లప్పుడీ కిని విధిగా విధింపగూడదని మేము మహాత్ముని కొరట ప్రలననే యిట్టిదురభిప్రాయము కలిగినది. మాయోద్ద్యమము వ్యక్తుల సొత్తును కాపాడుటకు పూచిలేదని కొందరు తలచెదరు. ఒకవృత్తికి సంబంధించిన వాచిగొడుగు పాత్రలు పరుపులు, బట్టలు యిల్లు మున్నగునవి వ్యక్తిసంబంధములనియును భూములుయంత్రకాలు మున్నగునవి ప్రత్యేకమనియును మేము విడదీసితిమి. వ్యక్తిసొత్తుకు వినిశ్చితాంతములు వర్తింపవు. ధనవంతులంపగూడదు. ప్రత్యేకముగా తోటలు భూములు మున్నగు స్థిరాస్తు లుండగూడదు. గాలియు నీరును ఎటుల సర్వసామాన్యములో భూమిగూడనట్టిదే గాన నాసొత్తు అని ఎవరును భూమిని చెప్పగూడదు. గందరగోళము కలుగకండుటకును స్వాతంత్ర్యమును సౌఖ్యములను కాపాడు కొనుటకు ప్రబాధికారి వద్దకు లెనిసి స్థిరాస్తులను పరిపాలించుకొనుటకుమాత్రమే వ్యక్తులకు హక్కుకలదు. ఇదియే సోషలియట్టు ప్రభుత్వము.

ఆశయములు

న్యాయములను సాధనములవలన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును అనగా స్వరాజ్యమును నెలకొల్పుట. దానిపథి సోషలియట్టు రిపబ్లికు పద్ధతిపైననే ఏర్పరచుట, జనసామాన్యముయొక్క స్వాతంత్ర్యములను సంపదను కాపాడుట ఈ సంకల్పముల నామోదించిన యితర రాజకీయపక్షములతో మాడి పనిచేయుట ఈ ఆశయములనుగూర్చి ప్రజలకు బోధించి వారి సహాయమును బడయుట. ప్రస్తుతిము మేము భారతదేశమునందుమాత్రమే పని జేసెదము. ఇతరదేశములలోని కమ్యూనిస్టుపక్షములతో సానుభూతిమాత్రమే కలిగియుండుము. మాడవ యింటర్నేషనలు తోగూడ నటులే యుండుము. మేము ఆసంఘమునకు లొంగి యుండము వానికి మేము సహాయము చేయము. వానివలన ధనసహాయమును స్వీకరింపము.

మా ఉద్ద్యమము మతమున కెంతమాత్రమును విరుద్ధము కాదు. మతవిషయమున మేమేమియును నిర్బంధములను చేయము. మాపద్ధతుల సంగీకరించినవారందరును వారేమతమువా రైనను సరే సభ్యులుగా నుండ నర్హులే. మతవిషయములనుగూర్చి మేమెవరిని ప్రశ్నింపము.

ధనవంతు లుండగూడదని ఖురాను స్పష్టముగా విధించుచున్నది. వడ్డీ వ్యాపారము సహా పాతకమని నుడువుచున్నది గాన మాకది సమ్మతి. వడ్డీ వ్యాపారి కష్టపడి పనిచేయకుండ వడ్డీవలన బ్రతుకును గాన నది అక్రమమని మహమ్మదీయ మతము నిషేధించుచున్నది. మా సిద్ధాంతముగూడ నదియే గాన మేము మహమ్మదీయమతమును నిరసించము. అని మోహనగారు నుడిచిరి. (అ. ప్రె. స్పెషలు)

అ. భా. మహమ్మదీయ విద్యామహాసభలు

అధ్యక్షుడు సర్ అబ్దుల్ కాయునుకు స్వాగతము అర్పించు, డిశంబరు 25-అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యామహాసభలకు అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిన సర్ అబ్దుల్ కాయునుగారికి మహమ్మదాలీ జిన్నా గారును ఆంగ్లను రాయబారులను నేడు వైల్ఫ్రెడ్ మేసేవర్ మహాత్ముల మైన స్వాగత విచ్చిరి. సర్ మోహమీ లుల్లాఖాన్ సాహిబ్ జదా అఫ్తబు అహమ్మద్ ఖాన్ డాక్టరు జియానుద్దీన్ (యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసరులు గార్లును) బాలభటులును అనేకమంది విద్యార్థులు అతిథులును స్టేషనును వచ్చియుండిరి. వారిని మిక్కుటముగా పూర్వండుచే నలంకరించి యూరేంప్రతో జూబిలీ మందిరములోని హాలులో, రంగూను విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధులను అర్. డి. ఖల్దాయును వచ్చిరి. సర్ సాఫీ డాక్టరు ఇబ్రహీం గార్లు రేపు వచ్చెదరి అవకాశమున్నది. (అ. ప్రె.)

భారత ఖిలాఫతు మహాసభ

నిన్న 26 వ తేదీన జరిగిన సమావేశము

మాలానా అబ్దులు కలాం ఆజదుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను.

ఇరాకు-మోసలు

ఇరాకును మోసలునుగూర్చి మతసంబంధముగా జరిగెను లాభలులో మతాంతరము జోక్యమును కలిగించుకొనుటకు మే మెంతమాత్రమును అంగీకరింపజాలము. ఇరాకు జరిగెను లాభలులో చేరిన భాగము. ఇప్పుడెచట బ్రిటిషువారే పరిపాలనను చేయుచున్నారు. మోసలును గూర్చి హిందూదేశసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము సంకృష్టికరముగా లేదు. మోసలును గూర్చి టర్కీవారి అభిప్రాయమునకు ప్రతిపాటుగా నేమియును జరుపబడదని లాసేనుసంధి సమయమున కర్జునప్రభువు చేసిన వాగ్దానమున కిప్పుడు భంగము కలిగినది. టర్కీవారు యుద్ధమునకు దిగవలసిన అవసరము కలిగినవో నది వ్యాయ మే యగును గాని ఖిలాఫతుసభవారు టర్కీవారికి సహాయముచేయుట విధియై యున్నది. వెనుకటి యుద్ధములో కలిగిన సంతాపకర మగు అనుభవమును భారతీయులు మరచగూడదు. మోసలునుగూర్చి మరల యుద్ధము లేనిదనిచేసే భారతీయులు బ్రిటిషువారికి సహాయముగా ధనమును గాని మహమ్మదీయ గాని పంపకుండు నట్లు చూడవలసియున్నది. అను తీర్మానమును మాలానా అబ్దులు రహమానుగా రుపపాదించిరి. మాలానా షేకతాలి గారనువదించిరి. దానినిగూర్చి చాలమంది మాటలాడిన పిమ్మట తీర్మాన మామోదించబడెను.

మాడన్నను ఫ్రెంచివారి దురాగతము

పరాసువారు డెమాస్కసుపైని ఫిరంగులను కాల్పులు చాల ఘోరము. ఈసభవారు స్వాతంత్ర్యసమయమున సిరియా పట్ల మనఃపూర్వకముగ సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. అను తీర్మానమును మాలానా సులేమాన్ సాహిబు నద్వీగా రుపపాదించిరి. మాలానా మహమ్మదాలీగారనువదించిరి. తీర్మాన మామోదించబడెను.

ఉక్బా-మువానా

"ఈరెండును పాష్టాజులో చేరిన ముఖ్యభాగములే కావున దీనిని విడదీయుటకు బ్రిటిషువారు ప్రయత్నింపగూడదు. తటస్థకారక సంఘము

మహమ్మదీయులు హెచ్చుమంది భారతతత్పరకారక సంఘమున చేరవలెను, మహమ్మదీయులు నిరుత్సాహులుగా నున్నారను అపఖ్యాతిని తొలగించవలెను.

25 వ తేదీ రాత్రి

మాలానా మహమ్మదాలీగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో నామోదించబడిన తీర్మానములు.

రిఫులు

సమర్థములగు రెండుపాక్షాత్పక్షముల నెదిరించుచున్న రిఫులక్రొత్తము ప్రశంసనీయును. వారి దేశభక్తియును మహమ్మదీయ మతాభిమానమును శ్లాఘనీయుములు.

వలంట్టులు

ప్రతి రాష్ట్రమునందును నిర్వాహవిధానమును సాగించుటకు వలంట్టుల సభికులుగా చేర్పవలెను.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకట్ల నీ సభవారు గాఢముగ సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. కత్తివంచన లేకుండ సహాయముచేసెదమని వాగ్దానము చేయుచున్నారు.

ఖిలాఫతు సంఘము

అన్ని రాష్ట్రములలోను ఖిలాఫతుసంఘములను ముఖ్య నెలలలోగా బలపరచుట అత్యవసరమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ట్రాన్సుజోర్డానియా

బ్రిటిషువారు ఆఖాసునును ట్రాన్సుజోర్డానియాను చేర్చగోరుట చాల అక్రమము. అవి పాష్టాజులో ముఖ్యభాగములు అను తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

పానగలు రాజాగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

స్వపక్ష ప్రశంస

అమరావతిలో జరిగిన రెండవ అఖిలభారత బ్రాహ్మణేతరమహాసభాధ్యక్షత నేపించినపానగలురాజాగారి రొసంగిన అధ్యక్షోపన్యాసమందలి కొన్ని భాగములు:—

మనపని

మన మనుసరించినట్టి విధానము గత పదేండ్లలో పరిశోధనకు నీలవినది. మనకు ప్రజలే అధికారులనియు, దేశముయొక్క బలమంతయు గ్రామమునందే యున్నదనియు ప్రజాయత్నపరిపాలన మనగా గ్రామములోని రయతులకు పరిపాలనయం పన కాళిమియకున్నవో అర్థములేనిమాట యగుననియు మనము ఆది నేగు ర్నించుకొంటిమి. ప్రభుత్వమువారి దృష్టిగ్రామములపైపు మరల్చి గ్రామస్థులకు లాభకరమగు పనుల జేయించి వారియభివృద్ధికై పాటుబడితిమి. వారు అజ్ఞానులుగనుండి యేకొద్దిమంది నాయకుల చెప్పు చేతలలోనో యుండజేవారు. తమ చుట్టు ప్రక్కల జరుగుచుండెడి మార్పులను గమనింపక, ప్రభుత్వసంస్థలనగ తాము చేరదగ్గవి కావనియు, గ్రామస్థులు దలచుచుండెడి వారు. కొద్దిసంఖ్య గలవారైనను పలుకుబడిగల నొక తెగవారు మాత్రముతామేయీ ప్రజాసమాహారంతకు నాయకులమని చెప్పుకొనుచుండిరి. వారు డెల్టు నూత్రము కడ్డులేకుండెను. వారి అసాధారణచర్యల కభ్యంతరము డెల్టువారు లేకుండిరి. పదేండ్లక్రింద ట బ్రాహ్మణేతర రోద్యమము దక్షిణ యిండియాలో ఉద్భవించకముందెట్లు జరుగుచుండెను. బ్రాహ్మణేతరరోద్యమము తమకేమి మేలొనగూర్చినని ప్రశ్నించు ఓర్వితేనివారు కొందరుగలరు. అట్టివారికి నేనీప్రత్యుత్తరము చెప్పెదను—పదేండ్లక్రిందట ప్రజాసమాహారముయొక్కస్థితి గాంచుదు. నేడెట్లున్నారో జూడుడు. వారి భౌతికస్థితి చాలయభివృద్ధిజేందెను. వారిఅజ్ఞానము క్రమేణతరిమివేయబడెను.

గతపదేండ్లలో మదరాసునందు ప్రాథమికవిద్య అతిత్వరగ వ్యాపించెను. 80 పురపాలక సంఘములలో కనీసము 20 సంఘములందైన ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్య ప్రవేశపెట్టబడెను. గ్రామములలో చాల ప్రాథమిక పాఠశాలలు స్థాపించబడినవి. వచ్చే యేడులోపున 500 జనసంఖ్యకు మించిన గ్రామము లన్నిటిలో నొకొక్కబడి యేర్పాటు చేయబడును. ఈరీతిగనే సెకండరీ ఉన్నతవిద్యగూడ వ్యాపింప జేయబడుచున్నది. మదరాసు కా సనసభలో గావించబడిన రెండు విశ్వవిద్యాలయ చట్టములే యిందుకు తార్కాణము. గ్రామాంతరనివాసుల ఆరోగ్యవిషయములనుగూడ అశ్రద్ధజేయలేదు. వైద్యశాలలసంఖ్య హెచ్చింపబడెను. కొన్నింటికి ప్రభుత్వమువారు సహాయముజేయుచున్నారు. కొన్నింటిని తామే స్వయముగ నడుపుచున్నారు. జిల్లా మారు మూలలందుగూడ వైద్యశాలలుండు యేర్పాటుల జేయబడెను. అచ్చట పనిజేయువైద్యుడు ప్రభుత్వమువారిపద్ధతి కొద్దిగబోననువుముకొని గౌరవార్థము పనిజేయును. వైద్యపాఠశాల సంఖ్య హెచ్చింపబడును. నూతనముగ వైద్యకళాశాల కేరళాకటి స్థాపించబడెను. పిని వలన చికిత్సజేయగల వైద్యులసంఖ్య హెచ్చును.

రోగమును కురుదుట గొప్పవిషయమే. అయినను అంతటితో ఉరుకొనజాలము. అంతకన్న ముఖ్యమైనపని రోగమును నివారిండు యేర్పాటు జేయవలసియున్నది. కావున జిల్లా ఆరోగ్య శాఖ యొకటి నియమింపబడినది. ఈ శాఖ ఉద్యోగులు జిల్లాయంతటను తిరిగి జాడ్యముల చెచ్చిపెట్టు మాలిన్య మెచ్చటను లేకుండ జూచుచుందురు. పాశ్చాత్య వైద్య మొక్క దానినే ప్రాప్తహింతులు లేదు. చాకగను యొక్కవ ఫలంతము నగు సాటిలేనట్టి నూత్నవైద్యవిధానము మనదేశమునగలదు. కొన్ని కారణాంతరములచే (ఆందు: కొన్ని నివారించదగ్గవి) ఆ వైద్య విధానము నేడు డీ ఉదేశయందొన్నది. ఆధునిక పద్ధతులపై జరుగవలసియున్న అభివృద్ధి ఆయుర్వేదవిధానమునందు అగపడదు. ఈ విధానము నెదలది విలపనగూర్చి పరిశోధనజేసి, దేశీయ వైద్యవిధానముల బోధించు కాలేజీ స్థాపించబడెను. ఈ వైద్యమునందు నిపుణులగుటకై యువకులకు తగిన శిక్షణ గరపుచున్నారు. ఆయుర్వేద వైద్యశాలల స్థాపించుటకు సోకర్మములో సంగమము న్నారు.

గ్రామ సమస్యలే జాతీయ సమస్యలు. స్వపరిపాలన విధానము యిన్నేండ్లనుండి ఆరాలు జరుగుచుండినను గ్రామముల రాకపోకలు, నీటిసరఫరా మున్నగు యేర్పాటులు

పూర్తిగా జరుగలేదనటకు సందియము లేదు. మదరాసులో గ్రామములన్నింటికీ రాకపోకలయేర్పాటులు పూర్తిగా జరుపుటకును, గ్రామములవారినిగూడ యితర పట్టణముల కందు విడిగజేసి తమహక్కులను గుర్తించునట్లునర్చి వారిపక్షపులెక్కుడు గరలు వచ్చు అంగడిలో విక్రయించుకొనుటకు వీలగు యేర్పాటులు అనుసరించుచున్నాము.

గ్రామములను పూర్వపు దొన్నెత్తుమునకుగదెప్పటకై క్రొత్త విధానముగూర్చి ఆలోచన జరుగుచున్నది. గ్రామపంచాయతీలు ఏర్పాటుజేయబడును. ఈపంచాయతీలకు గ్రామముయొక్క పాతకాలము, వైద్యము, ఆరోగ్యము లోడ్లు మున్నగు విషయము లన్నింటియందు అధికార మొసంగబడును.

గ్రామపంచాయతీలపై జిల్లాపంచాయతీలుండును. ఇవి నెకండరీ విద్య గూర్చి బ్రతుకోడ్లనుగూర్చి వైద్య సహాయమును గూర్చి పని జేయును. జిల్లా వాస్తవ్యులకు గావలసిన సౌకర్యములన్నియు జిల్లా పంచాయతీవాళి నగూర్చెదరు.

ఈ మార్పులు కొందరికి నచ్చకపోవచ్చును. ఇందు ఆర్జుటమేమియులేదు. కాని మనకు స్వపరిపాలన చేకూర్చుట కంతకన్న మంచిసాధన వేరొకటిలేదు. అజ్ఞానమునందు, బానిసత్వమునందు మునిగి, జీవనోపాధి గడచుటయే కష్టముగనున్న జాతికి, ఆరవవంతు ప్రజల అస్పృశ్యులుగ నుండిపోయిన జాతికి స్వరాజ్యము చేకూర్చుట దుర్లభము. చేకూరినను నిలబెట్టుకొనుట కష్టము. దైర్ఘ్యముగల కర్షకజాతియే దేశమునకు వస్తే దెప్పదు. అట్టిప్రజా సమూహమును పెంపొందించు సుద్దేశముతో పైన చెప్పిన సంస్కరణములను మదరాసు కాసనసభలో జరిపితిమి.

గ్రామ జీవితము సంస్కరించుటయే బ్రాహ్మణేతరశ్రమముయొక్క ముఖ్యభావము. ఇప్పటికి జరిగిన పని ప్రశంసార్హమే. ఈ రాష్ట్ర బ్రాహ్మణేతరులకు నూతనవికాసము గోచరింపజేసినది. మాతాదండముల పెంపొందించినది. ప్రజాహితజీవనము త్యాగబుద్ధి గలుగజేసినది. వారి హక్కులను వారెందునట్లుగ జేసినది. అందరి నొక్కటిగా జేసెను. కాంతముగ వ్యాయముగ తమ ఆదర్శముల కొనసాగించుకొనుట బోధించెను.

ఒక్కరేని ఆదర్శప్రియులు వా పక్షమందు కొందరు గలరు. వారు మనకార్యక్రమము వడిగ నడచుటలేదనియు, ప్రజల హక్కులనువిధాన మనుసరింపలేదనియు తెల్పుచుందురు. అట్టివారి కొక్కటే చెప్పవలసింది. గతపదేండ్లలో ఉద్భవించి పోగి అంతమొందిన రాజకీయపక్షముల చరిత్ర జదువుడు. యుద్ధసమయమున హదావిడిచేసి ఆతిర్వరగ తమకార్యక్రమము వడిపించిన హోమురూలు లీలవా రేమయిరి? వారు నిర్ణయించిన కార్యక్రమము, సంఘము, సభలు, కాంగ్రెసులు ఏమైనవి?

కాంగ్రెసుదళ

దేశములో రాజకీయసంస్థలందు ప్రధానస్థాన ములంకరించు, భారతదేశము మహాసభ (కాంగ్రెసు) వంక జూడుడు. అమృతసరులో గయలో గావించిన తీర్మానము లేమయినవి? బాక్సోలో నందరిని దిగ్భ్రమ గల్గించిన కాంగ్రెసుమేమైనది? త్రివిధ బహిష్కరణముగూర్చి యిప్పుడెవరయిన మాటలాడుచున్నారో అదియొక పెద్ద తప్పనే యనుచున్నారు. ఇది వరకనుసరించినవారు వెనుకంజ వేయుచున్నారు. ఉత్సాహోద్రేకమున బతులు విడిచిన విద్యార్థులు యిప్పుడు తిరిగి చదువుటకు గల ప్రతిబంధకముల తీసివేయ గోరుచున్నారు. న్యాయస్థానముల పాపపుకొట్టుని దలంచిన వక్రిబ్బు తిరిగి వృత్తిలో జేరి జీవనము గడపుకొన యత్నించుచున్నారు. ఇంక కాసన సభల బహిష్కరణములగూర్చి వివిధసభలలో నున్న స్వరాజ్య పక్ష సభ్యులే తార్కాణము.

పక్ష నిబంధనలకు సంస్థ కట్టుబాటులకు సాటి లేదని ప్రగల్భములు బలము యింకొక నూతనపక్షమును వారు ప్రకటించిన "జాతీయ" కార్యక్రమమును గాంచును. ఎన్ని కత్తు నిలచినప్పడు ఓటరుల కేమి వాదాన మొనర్చిరి? వెంటనే గొప్పలాభ మొనగూర్చుదమని తప్పలేదా? ప్రతిష్టంభ విధాన మనుసరించి ప్రభుత్వమువారి చేతులు కట్టివేసి ఇండియాను సంపూర్ణ స్వరాజ్యము నిప్పించుట కుద్దమించలేదా? ప్రభుత్వ యత్నము లన్నియు నెడర్చిని, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును వాళ సము జేయుదురని వాదానము జేయులేదా? వీరే తమ సర్వస్వమును దేశముల అభివృద్ధికి త్యాగముజేసినవారు. చేయబూసిన వారు. వారేమిజేసిరి? ఆవిషయము నేను తెప్ప నవసరములేదు. చెప్పటకుజేయుటకు చాలమార్గముగలదు. వారు జెప్పడివార్గము దేశముయొక్క రాజకీయాదర్శము చేకూర్చుట కంతమాత్రము ఉపయోగించదు. ప్రజలు ఓటర్లు ఎట్లు మోసపోయిరో జూతురు

గాక. ప్రజాపాలన విధానమందలి ముఖ్యసూత్రమును నియోజకవర్గము యెడల గల బాధ్యతను నెరవేర్చుకొనుటను యీ పక్షమువా రెట్లు నెరవేర్చిరో గమనింతుముగాక. స్వరాజ్యయుల ప్రతిష్టంభ విధాన మేమయినది? బెంగాలులోను, దురదృష్టవశమున యారాష్ట్రములోను గూడ ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును స్వంపము జేసిరి. కాని యెందు నిమిత్తము? పరిపాలనా విధానమును మార్చి, అంతకన్న మంచి విధానమును పెట్టుటకుగాదు. నియోజకవర్గముల కెక్కువ సౌకర్యములను అధికారములను చేకూర్చుటకుగాను ప్రభుత్వమువారియందపడుచున్న బాధ్యతను తొలగించి, సంస్కరణలకు పూర్వపు స్థితిని దెచ్చిపెట్టుటకు బెంగాలులోను మధ్యరాష్ట్రములలోను ద్వంద్వప్రభుత్వము అంతరించినది, నిజమే. కాని దానినానే మంత్రులమూలోచనగాని, కొన్నివిషయములం దాజ్ఞగ పరిగణింపబడు కాసనసభ ఓటు భయముగాని లేకయే నిరంకుశ ప్రభుత్వ మేలుచున్నది. అట్టి ప్రభుత్వము ఉపయుక్తమగునా కాదా యను విషయము వేరు. మంచి ప్రభుత్వమున్న స్వపరిపాలన యేలయనుటకు వీలులేదు. స్వరాజ్యయులచర్యలన స్వపరిపాలనాదర్శము యెంతవరకు కొనసాగినది యని ఆలోచింపవలసియున్నది.

ఉద్యోగముల వ్యామోహము

ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టు ప్రతినిధులను పూర్తిగా నెదుర్కొనుటకును, యిచ్చుందుల తొలగించినది గ్రాంటుల నిరాకరించుటకు వారు కేవలము పూనియుండిరి. భారతకాసన సభ చరిత్రము అందు స్వరాజ్యయులు చేసినపనియు దేశయుల స్వల్పసహాయమునగూని ప్రగల్భములు పలుకువారి బూటకమును వెలిబుచ్చుచున్నది. స్వరాజ్యయులు తమ కార్యక్రమమును నెరవేర్చుకొనలేకపోయినది ప్రతిరాష్ట్రకాసనసభ చరిత్రవలన తెలియగలదు. ప్రభుత్వముచనలు యితరసభ్యులవలెనే స్వరాజ్యయులుకూడ బలపరచిరి. కొన్నివిషయములలో స్వరాజ్యయుల కన్న యితరసభ్యులు ప్రజలకు మేలగునూర్పు సవరణల గావించిరి. వారు నెల వ్వు కమిటీలలో మనస్ఫూర్తిగా చేరిరి. రాయలకవిమచననందుగూడ సభ్యులుగనుండుట కనుమరించిరి. ప్రభుత్వ ఆర్థికసంఘమందు చేరిరి. ఇట్లు జేసికొందరు నియోజకవర్గమునకు వారీయందుగల నమ్మకమును పోగొట్టుకొనిరి. వారి నాయకులకు కాసనసభల అధ్యక్షపదవులు, ఉపాధ్యక్ష పదవులు కురువుగచేకొనినవి. ప్రతిష్టంభనముజేయదలచినవారు చాల యుపయోగకరముగ ప్రభుత్వమునకు సహకారమొనర్చిరి. కాసనసభవారి ప్రతిపాలితీర్మానములచే రాజీనామా నీయవలసి యుండిన మంత్రులకు జీతములీయవలెనని తమపక్షమువారు బలపరచుట సమంజసముగ నున్నదని బెంగాలులో నాపక్ష వాయకుడు చెప్పెను. అమరావతిలో నుండుటచే, స్వరాజ్యపక్ష వాయకులలో నొకడు యొక్కవబాధ్యతయు, కష్టమును గౌరవమును గల మంత్రులపదవినే గాక ఎక్కికూర్చివుట్ట కాన్నియ పదవి స్వీకరించె ననువిషయము మరువజాలను. స్వరాజ్య పక్ష మెందు నిమిత్త మున్నదో, అందలి అసందర్భములను, సహయించి నటనయు ప్రజలు తెలుసుకొందురు గాక. మరల ఎన్నికలు వచ్చుచున్నవి. ప్రతిష్టంభన, ఉద్యోగనిరాకరణ మున్నగు గొప్పగొప్పపదములు వినబడగలవు.

మనవిధానము

ఇతరపక్షముల పనికి మనపక్షము పనికి వ్యత్యాసము జూపుటకై యింతవరకు చెప్పితిని. మన కార్యక్రమము గత పదేండ్లందు అనుభవమునందున్నది. మనము ప్రకటించిన కార్యక్రమము, స్వపరిపాలనకై క్రమేణ జరుగఁబడుములు, జరపాహుళ్యమునకు యొక్కవ సౌకర్యముల చేకూర్చుట అందరికి సరిసమాన హక్కుయు గలుగునట్లు జేయుట యివన్నియు ఆచరణలోనికి దెచ్చితిమి. రాను రాను మన పక్షమున యొక్కవమంది చేరుచున్నారు. మన పూర్వచరిత్రకై సిగ్గుపడవలసిన యవసరములేదు. గత పదేండ్లలో యీవిషయములందు యత్నించి జయము గాంచిరి మని చెప్పగల్గుదుము. నియోజక వర్గమువారి ప్రార్థింపవచ్చినప్పుడు ముందు ఘనకార్యముజేయుదు మనచెప్పకొనవారముగాము. వెనుక జేసినదంతయు ఆపభ్యుతిని దెచ్చిపెట్టు చర్య గలవారము కాము. మనము చేసినపనియే మన యోగ్యతను చాటును. ఎంత వెనుకబడియున్న సంఘములైన న ప్రత్యేకత దెచ్చిపెట్టితిమి. కార్మికజాతికి, నిమ్నజాతుల దౌర్భాగ్యము తొలగించుటకు పాటుబడుచున్నాము. ఆర్థికము జూతునది వివిషయమునందుగూడ మనము సంజాయిషీచెప్ప కొనవసరములేదని నాకు నమ్మకముదోచుచున్నది. దేనినూర్చి గూడ సిగ్గుపడ నవసరములేదు. మనవిధానము మార్పుకొన లేదు. ఒక అడుగు ముందునకువేసి రెండడుగులు ముందునకు

వేయు వంకరత్నోపలనడువలేదు. క్రమమేణ మరరాజకీయజ్ఞానము అభివృద్ధిజేసికొని దేశపరిపాలన కొనసాగించుటకు సమర్థుల మనువిశ్వాసముగడించితిమి. మన ఉద్యమము సక్రమాభివృద్ధిని పరిమాణమును గాంచుచున్నది.

బ్రాహ్మణద్యేషము

బ్రాహ్మణులకు తావు లేకుండజేయుటకై అనూయతో గూడిన ఉద్యమముని మన ఉద్యమమును నిందించుచుందురు. మన సాంఘిక రాజకీయజీవనములం దొక ప్రత్యేకతెగకు అన్యాయముగ విక్రియ సర్వాధికారమును తొలగించుటకు, మనము యత్నించుచున్నామునుటత్యయము. మనపురాణోపాసములందు జెప్పిన దానికి విరుద్ధముగా దురదృష్టవశమున ఆతెగవారు వశపరచుకొన్న అధికారమును, అసహనభావమును తొలగింప జూతుముల సత్యము. పూర్వమునుండి యనుభవించుచున్న సౌకర్యములను విడిచిపెట్టుట యంతకష్టముగ నుండునో నాకు తెలియును. వారు విచారపడుట సహజమే. కాని ప్రజలసాంఘిక రాజకీయభివృద్ధి నందు గూడ డిమిక్రటిక్ పద్ధతి ననుసరించుచు పునాది దిట్టచితిమి. వివిధజాతులవారిందు సఖ్యత యేర్పరచుటకై పాట పడుచున్నాము. సాంఘిక జీవనము అభివృద్ధికి సమపాయము జేసితిమి. ఒక నిరంకుశ ప్రభుత్వమును తొలగించి వేరొక నిరంకుశ ప్రభుత్వమును స్థాపించుటగాని, కొద్దిమంది చేతిలో అధికారమంతయు నుండుటగాని మా యుద్దేశముగాదు. మనదేశము నకు పూర్తిగా స్వపరిపాలన యుండవలెననియు, స్వపరిపాలన యనగ ప్రజలే పాలించుకొనుటయనియు, వాదించుటలో యితరులకన్న యెక్కువ పట్టుదల గలవారము.

మన ఉద్యమము ప్రారంభింపబడు తొలిసర్వములలో మన రాజకీయస్థితియందు గొప్పమార్పులు జరుగుటకు మనవిష్టపడకుంట్లు రాజకీయాభివృద్ధికి ప్రతిహతులమని మనపై న ప వా దు క ల దు. గ త ప దేం డ్ల ఉ ద్య మ చ రి త్ర కై పాటుబడువారందరిని ఆతెగవారు నిందింపనేలే! వారిపై నంత తీవ్రమగు కోపమేలే! నూతన ప్రజాపాలనవిధాన మను తరంగములవలన యింక నెవరి అధికారసౌకర్యములో కొట్టుకొని పోయినవి. వారందరు నెమ్మదిగ నూరుకొని కాలానుగుణ్యముగ ప్రవర్తించుచున్నార కాని ప్రత్యేకముగ యీస్వల్ప సంఖ్యగల బ్రాహ్మణజాతివారుమాత్రము తమ సర్వ స్వమును గోల్పోయినట్లు, తమయిల్లంతయు దొంగలు దోచుకొనిన దీనుల వలె యింక నెవ్వరు తమ్యునుట్టకముందే మొట్టతెట్టుకొనుచున్నారు. అంతేకారు. మనఉద్యమమును, నిందించున్నారు. పెద్దదముల తెట్టుచున్నారు. మనఉద్యమమునందు కష్టపడి పని జేసిన నాయకులందరి కేవల యొకస్వల్పభాగేక్ష గలదన్నారు. మీలో నెంతమంది అట్టి మాటల బడలేదు? ఇతరసంఘములపై వనూయ మీకు నిశ్చయముగ లేకున్నను, మీపై వారి కనూయ అమితముగ గలదని వారిచర్యలవలనతే లిసికొనవచ్చును. వారిలో నాయకు లట్టి అనూయను ప్రోత్సహము జేయుచుంట్లు జూడ నాకు విచారమగుచున్నది. ఇంకను ముందుకు వారిలో నెక్కువ పోరాడవలసియుండునని వారిలో నాయకులచేష్టలవలన చెలియుచున్నది. అనూయ గల్గించువారము మనము కాము. భేదముల కలిగించువారము మనము కాము. అ వ కా క ము చిక్కినవో సఖ్యము పెంపొందించెదము. వారిదృష్టిని మరల్చుకొని అందరిని ఏకముగ జూచి కాము సహతనమునుండి అనుభవించుచున్న ప్రత్యేకాధికారముల విడనాడి ప్రజాసౌకర్యాభివృద్ధికి పాటు బడ వంగిరేంచి సఖ్యత గోరునో వారిసఖ్యము వంగిరేంచుటకు మా జెట్టి అభ్యంతరము లేదు.

హిందూధర్మబ్రాహ్మణములచట్టము

వివిధపక్షముల కార్యక్రమముల గూర్చి చెప్పితిని బ్రాహ్మణేతర సభవారు చెప్పి యాచరణ జెట్టినకార్యములను గూడ యొచింపుడు. ఈపక్షమువారు తాము జేయలేని యంతుకు కొకదానిని తమ కార్యక్రమముందు చేర్చలేదు. నేను మదరాసు కాసన సభలో కొన్ని కాసనములగూర్చి ముచ్చటించియుంటిని. మనపక్ష సభ్యుల సహాయమున ఆములు జరిపిన ముఖ్యకాసనము హిందూ ధర్మాదాయముల చట్టముగూర్చి ప్రత్యేకముగ చెప్పవలసియున్నది. హిందూమతములో గల మంచియంతయు వెలిబుచ్చగల చట్టము వేరొకటి లేదని నా నమ్మకము.

మన మతసంస్థల పూర్వచరిత్ర నెరింగినవారును, రాజ్యములోని దేవాలయ ఆస్తులను హిందూరాజులు పరిపాలించుట వారిమతవిధి యని యె రింగినవారును దరు యాచట్ట మేయుద్దేశముతో యేర్పరచ బడినదో తెలిసికొన గల్గుదురు. ప్రభుత్వమువారు మతసంస్థల విషయమున తోకకము కలిగించుకొన నుండుటకు కారణము హిందూసభ్యు

మహా కృష్ణము లేకుంటేగాదనియు, కృష్ణ సేవ మతావలంబకు లగు ప్రభుత్వమువారు హిందూదేవాలయముల సంగతియెట్లు సమంజసముగ నుండదని కృష్ణ సమత్వప్రచారకుల ప్రార్థనలు గుల్ల ను, దైత్యుల లభోద్ధుల వారిని గృహముల నల్ల ననియు తెలియ గలదు. ఈ విషయముల వర్తించినచో యాయత్నమునకు అడు జెప్పువా రెవ్వరుండరు. అయినను మనము జేయునదంతయు తప్పని చెప్పువారు లేకపో లేదు. ఇష్టులకు అయిష్టులకు గూడ నూర్చుడు కాంతి నెట్టి మృగో వర్షము, నీటి కెట్టిమృగో అట్లే యీ చట్టముగూడ సౌ కర్యముల నొసంగునని నమ్మవలసియున్నది.

అధిక సంస్కారములు

రాజులలో మేము ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును గత విదేశాల్లో అనుసరించి యుంటిమి. విధానముపై మాయభిప్రాయమున బెట్టుట కర్హుల మనకు సందియము లేదు. సంస్కారవిధానములపని గూర్చి విచారించబడిన సంఘమువారు చాల మంది సాక్షుల విచారించి రిపోర్టు నందిరి. వారిలో సభ్యుల సంఖ్యకులు దెల్పిన అభిప్రాయము మనదేశ రాజకీయాభివృద్ధికి అనుకూలముగ లేకపోవుట ఆశాభంగముగ నున్నది. సంఘము వారు తమకు నియమింపబడిన పని పరతులను బట్టి సాక్షులు తమకు నూ చించిన ముఖ్య విషయముల గూర్చి తమ అభిప్రాయమును చెలుప వీలులేదని భావించుటయే యిట్టి నివేదిక ప్రకటించుటకు కారణ మయ్యెను. కారణ మేదయినను, బాగుగ నాలోచించి అభవజ్ఞులు తెచ్చిన అభిప్రాయము లన్నియు వెంటనే యీ దేశ మయొక్క రాజకీయాభివృద్ధికి నెప్పు జేయుట కనుకూలముగ నున్నదనుటకు సందియములేదు. మంత్రులు, శాసనసభ్యులలో దేశీయులును, వివిధరాష్ట్ర ప్రభుత్వములందు అనుభజ్ఞులును, పరిపాలనయందలి కష్టకష్టములు తెలిసినవారును, ప్రభుత్వము తో సహకారము జేయవలెనను వాంఛయందు కొరతలేనివారును, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము కొనసాగించుటయంద మి తో త్యాగము గల వారు ను ను పార్లమెంటుకి ప్రభుత్వములందు నమ్మకము గల వారు ను, అందరు, అన్ని రాష్ట్రములవారు దేశమయొక్క రాజకీయాభివృద్ధి మొ సంగవలె ననియే తెచ్చిరి. బొంబాయి, పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములలో మంత్రులందరు స్పష్టముగ తెచ్చిరి. వీరందరి అభిప్రాయమును పాటించుటకు చాల విచారకరముగ నున్నది. మదరాసులో మంత్రులు శాసనసభ కెక్కువ అధికారముల నీయ వలెనని కోరుటయే గాక, రిజర్వుశాఖ సభ్యులుగూడ, మదరాసులో పరిస్థితులు అట్టి చూర్చన కనుకూలముగ నున్నవని చెల్లిరి. 1928 ఏప్రిలు మాసములో ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మదరాసు ప్రభుత్వమువారి నొసంగిన జవాబే మదరాసులో యెక్కువ సంస్కారములను లభించు జరుపుట కవ శోకము గలదని చాటగలదు. ఇతర రాష్ట్రములలో నున్న యిట్లుంటులు యీ రాష్ట్రములో లేవని గవర్నరుగారు వారి సంఘమువారి నొసంగిన రెండవ జవాబు చెల్పుచున్నది. ఆర్థిక శాఖ, లా ఆర్డరుశాఖ మాత్రము గవర్నరుగారి అధికారమునందుంచి తక్కిన పరిపాలనశాఖ లన్నియు మంత్రులనునకు వశపరచవలెనని మదరాసు మంత్రులు నూచించి యుండిరి. ప్రభుత్వమువారి జవాబులో నే నిట్లు చెల్పియుంటిని. —

ఆశాభంగముగ ప్రత్యుత్తరము

ఈ విషయమున బర్నిస్ హెమ ప్రభువుగారు మన రాజునుగూర్చి ప్రశంసించినందులకు అభినందింపవలసియున్నది. కాని నేటి నేటికటిగారి ఉపన్యాసమునలన మా నూచనల ప్రకారము అభివృద్ధిగలుగు నను ఆశ గానించుచున్నది. వేరు వేరు రాష్ట్రములకు పోటీలుబెట్టుట నాయుద్దేశము కాదు. కాని అధిక సంస్కారాల నొసంగుటకు పరిస్థితులు సంత్వ పికర ముగ నున్నవి అభ్యంతరము చెల్లినచో అన్ని రాష్ట్రములలో నట్లు కాదని జెప్పవలసివచ్చినది. భారతదేశము సంస్కారముల నిరాకరించెను. లేదా ప్రతివ్యంధన మొనర్చెనని ఇంగ్లాండులో నొక నమ్మకము గలదు. దానికి ఆధారపు లేదు. గత శాసన

శాసనసభల ఎన్నికల ఫలితము బట్టి ద్వంద్వప్రభుత్వము చెందు రాష్ట్రములలో సంభించిపోయెను. కాని అన్ని రాష్ట్రములనట్టి పి తియేర్పడలేదనియు, సంత్వ పికరముపరిస్థితులుగలరాష్ట్రములు వేరుగ కొన్ని గలవనియు అధిక సంస్కారాల నొసంగుటకు అభ్యంతరము చెల్లవు పికి జెప్పవలసి యున్నది. ప్రతివ్యంధనవిధా నము ననుసరించువారిని నిరసించి, లాభముంచునని దలంచి అతి కష్టముపై పరిపాలన కొనసాగించిన రాష్ట్రములకుగూడ ఇతర రాష్ట్రములకువలెనే తగిన సహాయ మొనర్చలేదను కారణముపై అధిక సంస్కారముల నిరాకరించుట అన్యాయము. సక్రమాభి వృద్ధియందు నమ్మకముండి, తాము కష్టపడి పనిజేసి పూనుకొ నిన బాధ్యతలన్నియు నిర్వహించ సమర్థులని యజువు జేసికొను సక్రమవారులకు నిరుత్సాహము కలుగును. అక్రమ విధానముగ ప్రతివ్యంధనకు పూనుకొను రాష్ట్ర మొక్కటియైన విగిరియు న్నచో సక్రమవారులకు గూడ ప్రతిఫలము నిరాకరించినచో వారిచేతిలోగల ఒక్క ఆయుధమును తొలగించినట్లుగును. ప్రతి వ్యంధనవిధానమువలన రాజకీయాభివృద్ధియు, ఇంగ్లాండు యిండి యాలకు గల సఖ్యత చెడుననియు ఆ పద్ధతి ననుసరించు నాయ కులు గుర్తించెదరుగాక. కేంద్రప్రభుత్వమును గూర్చి నే నిప్పు డు వివరముగ చెలుపను కాని. అందులో గూడ శాసనసభకు యెక్కువ బాధ్యత నొసంగవలెనను అభిప్రాయ మెక్కువ మం దికి గలదు.

కర్తవ్యము

ఇండియాకు అధిక సంస్కారముల నొసంగుట సామ్రాజ్య క్రేయోభివృద్ధికి అగత్యముని బ్రటిషు వారే గుర్తించిరి. ఇన్ని సార్లు విన్నవించుకొనినను బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు చెవులు మూసికొనినచో మనమేమి చేయవలె నను ప్రశ్న గలదు. దేశము శాసనోల్లంఘనము ననుసరింపగలదా. ఇదివర కీ విధాన మనుస రించుటచే వచ్చిన నష్టములకలన యివి యెంతమాత్రము ఆచరణ యోగ్యము కావని స్పష్టమయ్యెను. ప్రతివ్యంధన విధానము గూడ నిరుపయోగమని చెల్లెను. కావున యింక నొక్క కే కర్తవ్యముగలదు. ఊరక పడియుండవలెను లేదా బ్రటిషువారికి విన్నవింపుకొని, బ్రటిషు వస్తువుల బహిష్కరించి బ్రటిషువ ర్తకులద్వారా బాతిమితివారికి విన్నవించుకొనవలెను. ప్రజల మనోతత్వమునుబట్టి మొదటి విధానమునుగూర్చి తలపె టటనే రాదని తోచుచున్నది. ఇంక రెండవపద్ధతి ననుసరించిన చో అనేక కష్టపనుస్థుల చమత్కారముగ పరిష్కరింపగల నేర్పరులగు బ్రటిషువారు తగినట్లు యోచింపవచ్చును.

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య

సంస్కరణముల తరువాత ముఖ్యముగా నందరు యోచించు ప్రస్తుత విషయము దక్షిణాఫ్రికా భార తీయుల సమస్య ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాయబారుల సంపుటయు, దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులు యిచ్చుటకు నచ్చుటయు యాసమస్య క్లిష్టతమైన దనుటకు నిదర్శనములు. ప్రత్యేకగూడెముల చట్టము దక్షిణా ఫ్రికాలో దానివలన లభము పొందు కొద్దియందికి మాత్రము సంత్వ పికరముగ నుండునేమో? ఆ సి యా వా ను ల యె డ ప్రతిహతాద్యయును బహులవెడలుట సమష్టి సామ్రాజ్య సౌ వ్యమనున కెంత స్పష్టదాయకమో వేరుగ జెప్పవలసరము లేదు. అచ్చటనున్న భారతీయులకు న్యాయమొసంగుటకేగాక సామ్రా జ్య క్రేయము నారజియిన నీ అవాంతరము తెప్పించవలెను. ఈ విషయమున మన సోదరు లొక విషయమునుగుర్తించ వలెను. మన ప్రజలలో ఆరవవంతువారిని అజ్ఞానాంశేదయందు ముంచి అభిమజాతివారను ఆంక్ష బెట్టి, కల్పాతి అగ్రహార ములో జరిగినట్టి ప్రవర్తనను మనము సహించునంతకాలము మ నము దక్షిణాఫ్రికా క్వేజాతుల చర్యను పూర్తిగ నిందించుట కు అర్హతలేనివారగుదుము. మనము నిప్పుజాతులయెడ ప్రస ర్తన మార్చుకొని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దుర్దశల తొల గించవలెననెడి కోర్కెను బలతరదుకొనెదముగాక.

నిమ్న జాతులు

ఇంకను కొన్ని ముఖ్యవిషయముల గూర్చి చెలుపవలసి యున్నది. మనదేశములో నిమ్న జాతులస్థితి చాల హి న ముగ నున్నది. దేశ హితముకొరకు పాటుబడువా రందరును తమ శక్తికొలది వీరియభివృద్ధికి పాటుబడవలెను. వారి విద్య, సాం ఘిక స్థితి, సౌకర్యములన్నియు యభివృద్ధి గాంచవలసియున్నది. నిమ్న జాతులవారు అనుకొనినంత యభివృద్ధి కలగలేదని భావించుటలో వింతలేదు. కాని ఎప్పుడైనను ప్రారంభమునందే పని కష్టము. ఆ ప్రారంభకార్యమైనను బ్రాహ్మణేతర్యద్యమము స్థాపింపబడిన పిమ్మట జరుగుచున్న పని గుర్తించవలెను. బ్రా హ్మణేయలందరును నిమ్న జాతులను తమతో సరిపమానులుగ

విచ్చి కభటుల తృప్తియ మహాసభ

(నిన్నటి తరువాయి)

జాతీయత తాము నెరుట అర్థరాహిత్యమును పనికాదు. అది యొక మహాసంస్కారకతా పురమందీరముపై జాతీయతయొకము నెత్తి మన కలకత్తాకార్యరేషను ప్రధానకార్యనిర్వాహకవర్గాధి కారి అధికారుల విభ్రాంతులను గావించెను. అందువలన మిక్కిలి ఉత్సాహముగ అర్థము స్ఫురించుచున్నది. అది అధికార ధూర్య హులను ధిక్కరించుచున్నది. మాతృదేశీయులను మహా కార్య తత్పరులను గావించుట కుద్బోధించునది జాతీయ పతాకము.

లాలా లజపతిరాయి గారు

నేవయు, త్యాగమును మాతృదేశమును పరాధీనత యం దుండి తొలగించుటకు మిక్కుటముగ ఆంశ్యముగ నున్నవి. ఆవేశమునుగల్గించువారు గలరు. కాని త్యాగముచేసి నేవజేయు వారు బహు అరుదు. ప్రజాసామాన్యము మన కండగనుండి, మనల బలిష్టులుగ జేసిన గాని శాసనసభలందు మన ప్రతినిధులు గావించునది సున్నయని తనఅభిప్రాయమని లాలాజీ నుడివెను. వారియిట్లుంటును, ఆవశ్యకతలను, స్థితిగతులను అను దిన ము నాయకులు, ప్రచారకులు గ్రహించి సంస్కరణములను గావించ వలయునని ప్రజాసామాన్యము గోరుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశ మందు గల రోగము మననాయకులను వేధించుచున్నది. నాయ కులుగ నుండగోరుచున్నార గాని నా య కునిచే నడవబడుట అంగీకరించుటలేదు.

యంతులను బెరిగిచేసి సక్రమముగ శిక్షులుగజేయవ లయును. డాక్టరు హర్దికారుగారు విచ్చి కభటుల జేర్చుటకు పం జాబువచ్చినప్పుడు ధనసహాయము విషయమై తాను ప్రయత్న ము చేసెనని లాలాజీగారు వాదానము చేసిరి.

నాయకులకు విసతిపత్రముల నర్పింపదలచుట

కానుపురం మునిసిపలు సంఘనిర్వాహము (అసోసియేటెడ్ సెన్సలుసర్యసు) కానుపురం, డిశంబరు 25:—మహాత్మాగాంధీ, సరోజిని దేవి, కెల్కారు, క్రేడానంద, మహమ్మదు ఆలీ, అబ్దుల్ కలామ్ ఆజదు, సేనుకపాగార్జును విసతిపత్రముల నర్పించుటకు ఖానుపు రం పురపాలనసంఘము తీర్మానించెను.

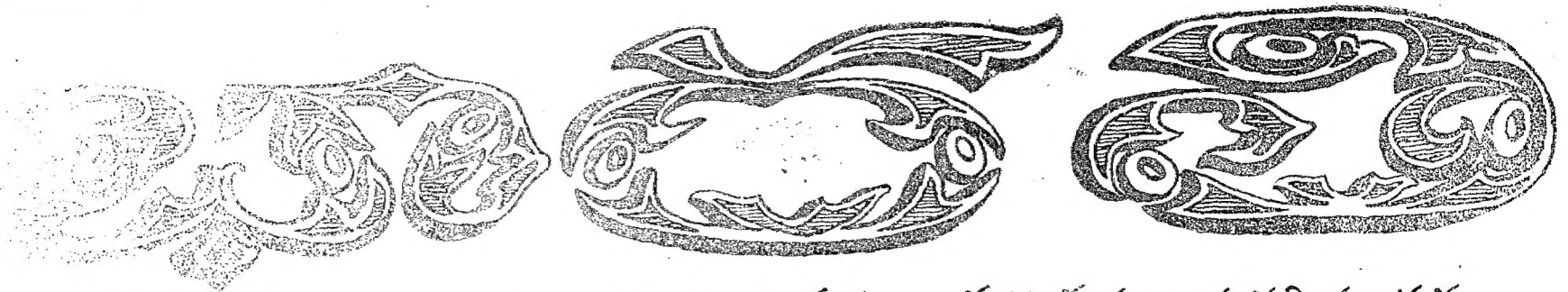
స్వరాజ్యపక్ష స్థాయిసంఘ సభ

జయకరు కేల్కారు ఆసేగార్ల రాజీనామా నిన్న 26-వ తేదీని జరిగిన స్థాయిసంఘ సభలో రాజీ నామాలను రద్దపరచుకొనవలె నని మోతీలాలుగారు జయకరు కేల్కారు ఆసేగార్లను కోరిరిగాని వారంగీకరింపనందున వారికి బదులుగా అభయంకరు యమునాదాసు మెహతా వి. రాను దాసుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి. ఆ. (పె. సెన్సలు)

జూమకొనవలెను. అట్లు జేసినచో మన ఆదర్శము నెరవేర్చు కొనుటకు ముందంజవేసినవార మగుదుము. నిమ్న జాతులవారు తమ అభివృద్ధి త్వరగ జరుగుటలేదని కిమక జెందక పోవని యందు సహాయపడవలెనని కోరుచున్నాను.

హెచ్చరిక

మిత్రులారా, మన ఆదర్శములగూర్చి, ఆదరణలగూర్చి చెల్పియుంటిని. ఈ మహాద్యమమును పెంపొందించుటకు కాల మను గుణ్యము గ ను న్నది. కాని అత్యంత శ్రమ జేందురాదు. మనశత్రువులు ఆకాశముపై నక్షత్రములవలె లెక్కలేనంతవందగలరు. వారి ప్రతిహతప్రచారము సాగించు కొనుటకు పత్రికలు అందుబడిలో నున్నవి. ప్రజలకు మనపై అసంతృప్తి కలిగించుటలో వారు నేర్పరులు. కావున ఏమరి యుండరాదు. మనను తిరుగద్రోయుటకే నారు యత్నించుచుం దురు. కావున దీనిగూర్చి మీరందరు శ్రద్ధవహింపవలెనని హెచ్చరిక జెప్పుచున్నాను. తనసంఘమును మరచి, తమ ఉద్యమము యొక్క విచ్చిత్తునుజూడగల వారిచ్చట నెవరుగలరు? మన ఉద్య మమునకట్టిదకే యెన్నడుకలుగను. ఈ మహాద్యమమును పరా త్పరుడే స్వయముగ సంగ్రహించుచున్నాడని నే నెరుంగుదునను. ఆతని ప్రేమాప్రభావమువలన మనము మన ఆదర్శములను త్వరగ నెరవేర్చుకొన గల్గుదుము.

ప్రతిపాదించునను మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడునను
చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారితో జలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది పంచభాష దీటి చూచి కొన్ని జాననముగలుగడు

అమృతాంజనము న కలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది.

శలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగి.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 219 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

తయారైనవి!

ముచ్చటగున్నవి!!

త్వరపడుడు!!!

1926

అమృతాంజనం డిపో వారి

1926

అందమైన చిత్రమగు రంగుల క్యాలెండరు

నెం 1. శ్రీ కృష్ణ మూర్తి 1 కి ధర 0-2-0, 12-కి 1-4-0, 100-కి 9-12-0

నెం 2. తంజావూరు చిన్ని బాలకృష్ణమూర్తి 1-కి 0-1-0, 12-కి 0-8-0, 100-కి 3-0-0

నెం 3. ప్రతిరోజున చింపునవి 1-కి 0-4-0, 12-కి 2-8-0

క్యాలండర్లు బహుకొలదిగ ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే వ్రాసికొన
వలయును, 1, 2 క్యాలండర్లు కావలసినవారు ఖరీదుతో 0-1-0 అణా తపాలబిళ్లల
మూలమున పంపి తెప్పించుకొనవచ్చును. నెం 3 కు క్యాలెండరుకు తపాలచార్జి 0-2-0

మద్రాసు అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి.